

Velsignet Jul

LYS og LIV

UTGITT AV
DET TEOLOGISKE MENNESKETSFÆLLESKAPET

NR. 6, 1992
58. ARG.

MEDMENNESKELIGHET OG PRINSIPPER

Av dekanus Ernst Baasland

Det er vanskelig å debattere spørsmål som berører enkeltpersoner. Sak og personer, prinsipper og praktisk holdning kan ikke lett sorteres fra hverandre. Derfor ville det være enklest å la være å ta opp f.eks. homofilspørsmålet.

Når man fra kirkelig hold tar ordet, har man svært lett for å bli misforstått. Beskyldningen for å være «seksualfiksert» kommer fort og rammer hardt, men i virkeligheten uttaler kirken seg svært sjelden om slike spørsmål. Det er oftere andre etiske spørsmål kirken vil ha på dagsordenen: Miljøspørsmål, arbeidsløshet, rasisme, gen-teknologi osv. Men her representerer kirken et syn som det – iallfall på teoriplanet – er bred enighet om. I en del spørsmål i tilknytning til seksualitet kommer kirken lett i konflikt med toneangivende strømninger. Når kirken uttaler seg, blir det derfor lagt merke til.

Verre er det at kirken f.eks. i homofilspørsmålet lett blir beskyldt for å ha fordømmende holdning, for ikke å vise medmenneskelighet. Dermed har man fordelt rollene: De som står for et prinsipielt standpunkt, blir nærmest en bloc stemplet som kalde prinsippnyttre, umenneskelige og fordømmende. Hvem ønsker vel å være det? Men her er det grunn til besinnelse.

Burde det ikke gå an å se at man kan dele kirkens prinsipielle syn på homofilt samliv, uten at det betyr fordømmelse av enkeltpersoner? Umenneskelighet er å ikke ville forstå, ikke ville omgås, og – for en kristen – ikke å ville inkludere

Dekanus Ernst Baasland.

felleskap og bønn. Omvendt kan medmenneskelighet aldri bli det å være absolutt tolerant, legitimerende og prinsippløs.

På dette punkt må kirken kjempe mange kamper i dagens Norge. For i vårt land har det merkelige skjedd at privatideologien mer og mer bestemmer etikken. Etikken er for mange blitt en privatsak, enkeltpersoners følelsesliv blir avgjørende. Enkeltpersoner setter selv sine moralske standarder, og da er det klart at det Bibelen sier, og kirkens prinsipielle syn, er noe som kommer «utenfra» og derfor nærmest på forhånd blir stemplet som kaldt og umenneskelig.

Nå består kirken imidlertid av mange, også av mange med homofil legning som ikke vil leve ut sin seksualitet, slik mange enslige i dag velger det. Kirken må også være deres talerør.

En kirke som vil være tro mot sitt grunnlag, må i praksis vise hva medmenneskelighet er. Samtidig må den holde fast ved sitt prinsipielle standpunkt i spørsmål som har med ekteskap, med heterofil og homofil seksualitet å gjøre. Å markere prinsippene uten nestekjærlighet, er synd. Men å sette prinsippene til side, er å rydde bort et viktig vern om nestekjærligheten og å oppløse kirkens etikke på mange fundamentale punkter.

Kirken kan derfor ikke undslå sitt prinsipielle syn.

I en uttalelse fra lærerrådet ved Det teologiske Menighetsfakultet i 1988, har vi tatt opp en del sider i homofili-debattene.

Denne uttalelsen kan skaffes ved henvendelse til MF (heftet koster kr. 20,-).

LYS og LIV

Utgiver:

Det teologiske Menighetsfakultet

Ansvarlige redaktører:

Olav Skjevesland
Erling Servan

Redaktør/Grafisk form:

Trond B. Solvang

Lys og Liv er informasjonsbladet til Det teologiske Menighetsfakultet. Bladet utkommer med 6 nummer årlig, og sendes til alle MF-foreninger, samtlige menighetsråd i landet og alle navngitte bidragsyttere.

Alle som ellers ønsker det, får bladet gratis tilsendt.

Ved kildeangivelse kan artikler fra Lys og Liv fritt gjengis.

Gaver til MF:

Alle gaver du gir til MF's arbeid kan du trekke fra på selvangivelsen (i følge skattelovens paragraf 44).

Studier ved MF:

MF tilbyr følgende studier:

- Kristendomskunnskap (grunnfag, mellomfag og hovedfag).
- Teologi med praktisk-teologisk seminar.
- Kateketseminar.

Ta kontakt med studieveilederne!

Det teologiske Menighetsfakultet

Adr.: Gydas vei 4 - 0363 Oslo

Tlf.: (02) 46 79 00

Fax.: (02) 69 18 90

Bankgiro: 6038.30.18636

Postgiro: 0801 5128780

Trykk: Reenskaug Trykkeri A/S

Opplag dette nr.: 30 000

Neste nummer kommer medio februar 1993.

Forsidefoto: Trond Solvang

«MENINGERS MOT»

«Mot må være både fysisk og moralsk», står det i en gammel lærebok om lederskap som finnes i min bokhylle. Enkelt og greit, men langt fra like enkelt og greit å praktisere.

«Fysisk mot» er et kjent begrep for de fleste. Alle forstår at en mann eller kvinne som utsetter sitt eget liv for fare ved å redde et annet menneske, er en modig person. Det er sjelden noen uenighet om dette. Slike handlinger blir beundret, og med rette, og i mange tilfelle blir det også gjenstand for heder. Fysisk mot er det også å overvinne frykt når det «bare» gjelder ens egen sikkerhet, f.eks. når en står på toppen av en hoppbakke.

Helt annerledes er det med moralsk mot. Moralsk mot er mindre synlig og strekker seg ofte over lang tid. Hovedforskjellen i forhold til det fysiske mot er likevel at det moralske mot som regel fører til påkjenninger i forhold til andre mennesker i stedet for beundring og heder. Ved å si sine meninger og å fastholde standpunkter som en tror på, selv om de er upopulære, utsetter en seg for motstand, kritikk og enkelte ganger hån.

Moralsk mot kan også innebære stor risiko for fysiske påkjenninger. Det er rikelig med eksempler i historien på at personer – det er nok å nevne martyrene – har måttet bote med livet for sine meninger. At ungdom i dag blir mobbet for sin tro er et mer dagsaktuelt eksempel. Slik sett kan moralsk mot også være uttrykk for stort fysisk mot.

Det moralske mot settes på harde prøver i disse dager. Bibelens ord er ikke populært som rettesnor for det sekulariserte norske samfunn, spesielt ikke på det etiske område. Både enkeltpersoner og institusjoner merker påkjenningen ved å fastholde Bibelens ord om menneskeverd, om forholdet mellom mann og kvinne, om «-gi keiseren hva keiserens er» og helligholdelse av hviledagen, for å nevne noen eksempler.

Menighetsfakultetet har fått et spesielt oppdrag fra det norske kristenfolk til å gi en utdanning basert på Den Hellige Skrift og Den norske kirkes evangelisk-lutherske bekjennelse. Dette oppdrag må MF utføre selv om det fører til motstand i samfunnet – også enkelte ganger innen kirken, og selv om det kan føre til trusler både om gaveboikott og redusert statsstøtte.

«Men vi kan ikke la være å tale om det vi har sett og hørt» svarte Peter og Johannes da de ble truet med straff dersom de ikke tidde (Ap.gj. 4, 20–21). På samme måte må MF frimodig hevde Bibelens budskap når det kreves. MFs Lærerråd har forfattet en rekke læreruttalelser om aktuelle teologiske spørsmål i snart 85 år. Slik vil også MF fortsette å arbeide i troskap mot sitt oppdrag selv om standpunktene kan være upopulære i store deler av vårt samfunn. MFs lærere fortjener takk for at de er villige til å bære dette ansvaret i sin tjeneste.

Erling Servan

KREATIVT BIBELARBEID PÅ BRASILIANSK

Først tegnet vi konturene av Karen på et stykke gråpapir. Så delte vi «legemet» inn i like mange felter som vi var deltakere og skrev navnet vårt inn i ett av dem. Deretter klippet vi ut «vår» bit – for senere å sette dem sammen igjen.

Hva det dreide seg om? Kurs i kreativt bibelarbeid med den brasilianske presten Manfredo Wachs som leder. Og, i den aktuelle sesjonen: Menigheten og den enkeltes plass i helheten. Utgangspunktet for arbeidet var bibeltekster om temaet. Men teamet ble ikke først og fremst teoretisk belyst gjennom monolog. Det ble visualisert gjennom deltakelse etter alle-med-prinsippet. Underveis ble temaet bearbeidet ved at Wachs stilte sentrale spørsmål både til tekster og til det vi opplevde under arbeidet. Dermed ble gruppen engasjert i en samtale. Vi delte med hverandre, både av Guds ord og av hva vi selv tenkte, mente, følte.

Det ble to spennende kursdager med Manfredo Wachs på MF i slutten av oktober. Wachs er ansatt i undervisningsavdelingen i Den Evangeliske Kirke av Luthersk Bekjennelse i Brasil og har mange års erfaring med å bruke ulike virkemidler i menighetens bibelarbeid.

«Har dere med Bibel?» Det var første spørsmål. En knapp uke i Norge hadde lært ham at kristendom på norsk foregår uten Bibelboken i bagasjen. For Bibelboken er basis og viktigste arbeidsredskap i alt bibelarbeid, også når det går under betegnelsen kreativt.

Utgangspunktet for Wachs' metode er Guds ord, Bibelen. Den er som et frø, det er liv i den. Når vi deler Guds ord i menigheten, da får menigheten liv. Men hva slags vekstmuligheter gir vi Guds ord i menighetslivet? Hvordan bruker vi Bibelen i menighetsarbeidet?

Får den komme i dialog med oss? Valget av metode må bl.a. bestemmes ut fra det faktum at mennesker ikke bare er ører og intellekt.

Dersom alle personlighetstyper og aldersgrupper, analfabeter og lesekyndige skal kunne delta aktivt i en menighet, må man ta fatt på bibelstoffet med forskjellige virkemidler.

Selv om Wachs' metoder ikke uten videre er nye i norske sammenhenger, ga kurset verdifulle impulser. Opplegget var mege godt forberedt innholdsmessig og praktisk. Wachs var trygg på det han gjorde, han ledet med

fast, fleksibel og vennlig hånd. Virkemidlene var enkle og meningsfylte. De fremmet kontakt mellom deltakerne og fungerte som etapper underveis i belysningen av et bibelsk tema. Eksempelvis delte Wachs ut en illustrert plakat vi betraktet, «Gi oss i dag vårt daglige brød». «Hva sier plakaten deg?» Vi så, delte inntrykkene og fant fram til bibeltekster som kunne belyse det vi kom inn på. Samtalen, dialogen, var i gang. Flere prekenere burde kanskje legges opp som dialog? Det krever mot og en annen type forberedelse.

Kristin Norseth

(F.v.) Rektor ved Kateketseminaret Birger H. Fossum, gjesteforeleser Manfredo Wachs og IKO-styrer Erling Pettersen.

Nytt studietilbud
ved MF:

SEMESTER- EMNE I LIVSSYN OG RELIGION

Fra høsten 1993 gir MF et nytt studietilbud: Avdeling for kristendomskunnskap vil ta opp studenter til «Semesteremne i livssyn og religion». Semesteremnet er godkjent som 10 vekttall i en universitets- eller hogskolegrad.

Studiet har som formål å kvalifisere for undervisning i livssynskunnskap/livssynseminer i skoleverket (grunnskole, videregående skole, lærerhogskole). Studiet vil bl.a. ta opp aktuelle forutsetninger for norsk religions- og livssynsdebatt og gi innføring i ulike livssyn og religioner som er representert i det norske samfunn. Pedagogiske og didaktiske spørsmål knyttet til religions- og livssynsundervisning vil også bli drøftet.

Studietiden er ett semester. For å avlegge eksamen kreves immatrikulering og kristendomskunnskap grunnfag (eller tilsvarende). Søknadsfrist for høstsemesteret er 15. april. Studieplan og nærmere opplysninger fås ved henvendelse til fakultetet.

Aje

AKTUELL BOK FRA MF-BOK

«VEIVISER TIL VERDIER»

Red.: Brynjar Haraldsø

En bok om Bibelen som bruksbok i faget kristendoms-kunnskap i grunnskolen. Samtidig er denne boken selv en bruksbok for alle som arbeider med formidling av bibelstoff og kristendoms-kunnskap i ulike sammenhenger. (Utgis i samarbeide med Verbum)

248,-
+ PORTO

BESTILL I DAG

SKRIV: MF-BOK
Gydas vei 4, 0363 Oslo

RING: 02-46 79 00
spør etter Astrid/Inger

MINNEORD OVER EUGEN

Pastor, tidligere landssekretær og Menighetsfakultetets trofaste medarbeider i mange år, Eugen SPYDEVOLD er død, nærmere 88 år gammel.

Eugen Spydevold døde etter et kort sykeleie den 27. oktober d.å. Hans bortgang fyller oss med en dyp og inderlig sorg. Vi vil savne han for hans gode vennskap, hans klare, enkle og Kristusinspirerte vitnesbyrd og for det forbillede han var for alle oss som fikk gleden av å kjenne ham.

Samtidig fylles vi av en usigelig takknemlighet ved tanken på hva Spydevold fikk bety både for den enkelte av oss, for Menighetsfakultetet og hele vår kirke gjennom mange år. Han var et lysende eksempel når det gjelder tjenersinn, trofasthet og kallsbevissthet.

Eugen Arthur Spydevold ble født i Råde i Østfold den 12. desember 1904. Han tok teologisk embetseksamen på Menighetsfakultetet våren 1935 og praktisk-teologisk eksamen høstsemesteret samme år. Han ble engasjert som reisesekretær ved Menighetsfakultetet fra 1936, samme år som han giftet seg med sin kjære Thora, født Trandum. Stillingen ble i 1938 omgjort til landssekretær, en tjeneste Spydevold hadde helt til 1965, da han ble utnevnt til residerende kapellan i Eidsberg. Han avsluttet sin prestetjeneste ved oppnådd aldersgrense i 1972 og har senere bodd i sin hjembygd Råde. I Råde fikk han også utføre en tjeneste som midlertidig prest i de vanskelige årene 1942-1946.

I arbeidet for Menighetsfakultetet viste han en utrolig trofasthet og innsatsvilje. Han fikk kallet til denne tjenesten en gang professor Hallesby talte til studentene i 1933, og siden har dette kallet vært like brennende for ham. Det var til stor inspirasjon for mange av oss som har stått ham nær de

Mangeårig og trofast landssekretær ved MF, Eugen Spydevold, mottok 8. desember 1986 kongens fortjenestemedalje i sølv for sin store innsats.

siste årene når han sa: «Kallet har jeg like sterkt i dag som da jeg fikk det første gang som ung teologistudent». Vi har i mange år hatt gleden av å sende nye medarbeidere på besøk til Spydevold i Råde. For da har vi visst at de har fått møte en utrettelig MF-venn til stor inspirasjon ved starten av en ny tjeneste.

Reisevirksomheten til Spydevold var imponerende. Han var ofte på reise 10-12 uker i trekk og han har besøkt alle menighetene i Norge. På ett år kunne han ha 300 gudstjenester og møter og ha besøkt over 150 forskjellige hjem. Det er mange menigheter, foreninger og hjem som minnes Spydevolds besøk med stor glede og takknemlighet. Vi tenker i dag også i takknemlighet på hans hustru Thora som tok mye av ansvaret for hjemmet og barna i denne tiden.

SPYDEVOLD

Også etter at han sluttet i aktiv tjeneste fortsatte Spydevold sitt arbeid for Menighetsfakultetet. Senest den 6. januar i år sendte han inn sin rapport for møtevirksomheten for MF og sitt regnskap for 1991. Også denne gangen sluttet oversikten med følgende faste formular: «Dette beløp gir jeg som gave til Menighetsfakultetet».

Spesielt bør nevnes Spydevolds arbeid i Østfold, der han startet arbeidet med støtteforeninger og krets allerede i 1933 mens han ennå var student. Betegnelsen «Østfold krets av Menighetsfakultetet» sier i seg selv mye om at dette fylke sto hans hjerte særlig nær.

Fra Lys og Livs spalter husker vi Spydevolds nøyaktige utarbeidede prestestatistikker, der han utnyttet sin enestående personalkunnskap til nytte og glede for mange, og vi husker alle hans mange gode hilsener til MFs venner. Hans siste hilsen til Lys og

Livs lesere sto i julenummeren 1989, og begynte slik: «Jeg vil gjerne skrive noen ord om Menighetsfakultetet mens jeg ennå har anledning til det.» Og det som la ham på hjertet å skrive var bl.a. dette: «La oss gi en riktig god julegave til MF i år. Det trengs, og det er mange som har anledning til det. Jeg vil gjøre det. Jeg tør ikke noe annet.»

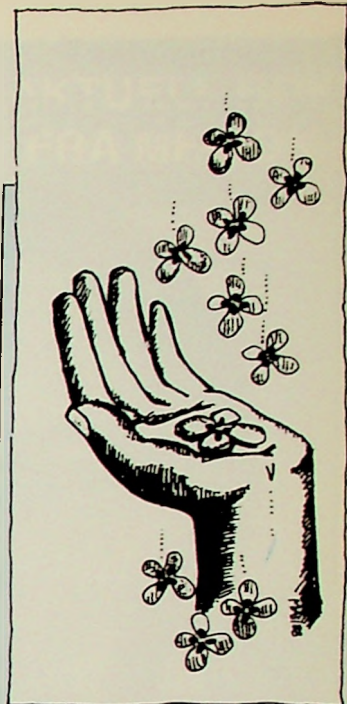
Eugen Spydevold var medlem av Menighetsfakultetets forstanderskap i 18 år. Den 8. januar 1987 fikk han Kongens fortjenestemedalje for sin store innsats. «Vi ærer deg med glede», sa biskop Lislørd etter at ordfører Aakeberg i Råde hadde overlevert utmerkelsen. Mange av oss er takknemlige for at vi fikk være med på Furuly misjonshus i Råde den dagen Spydevold fikk sin velfortjente medalje. Det var godt å få være med å hylde og hedre ham i glede mens han selv kunne lytte til alle hilsnene. Det fortjente han og vi vet at det gledet ham. Den 3. november i år var vi igjen samlet på Furuly i Råde, men denne gangen var våre takk- og æreshilsner fremført med en undertone av sorg og savn.

En trofasthetens og godviljens mann er gått hjem til sin Frelser og Herre etter et langt liv i tjenesten for Ham. Våre tanker og bønner omslutter i dag hans kjære hustru Thora og resten av hans familie. Vi lyser fred over Eugen Spydevolds gode minne.

Erling Servan

TAKK FOR MINNEGAVE TIL MF

På vegne av Menighetsfakultetet takker vi for minnegaven på kr. 19.000,- som ble gitt til fakultetet i forbindelse med Eugen Spydevolds begravelse fra Råde kirke, tirsdag 3. november 1992.

TAKK FOR:

- Alle uteksaminerte fra MF som går inn i aktiv tjeneste som formidlere av evangeliet i våre skoler og menigheter.
- Alle som i kamp med lidelse, angst og sorg finner trøst og hjelp i det kristne fellesskap og gjennom løftene i Guds ord.

BE FOR:

- Enhver som denne julen skal forkynde det glade budskap om Jesus Kristus. Be om at evangeliet må bli forkynt slik at mennesker kan komme til tro.
- Be for fakultetets lærere, at de alltid må få styrke, innsikt og frimodighet til å være gode undervisere, veiledere og granskere.
- Studentprest ved MF, Paul Wirgenes og hans virksomhet. Be om at han alltid må få ha styrke, visdom og kjærlighet i sitt møte med studentene i sjelesorg og samtaler.

Eugen Spydevold var utrettelig i sin uegennyttige innsats for Menighetsfakultetet helt til sin aller siste dag.

Doktordisputas I

DR. THEOL. SVEIN RISE

Svein Rise disputerte for den teologiske doktorgrad ved MF 24. oktober i år.

Det er ikke mulig å beskrive menneskets livsproblem i dag som skyld overfor Gud. Skyldbevisstheten er i dagens kulturelle situasjon ikke integrert i menneskenes livssituasjon slik tilfellet var for eksempel i middelalderen og på reformasjonstiden. I dag er det mer sakssvarende å beskrive menneskenes livsproblem som en følelse av at selve eksistensen trues, eller at fundamentene i livet rokkes, i følge Wolfhart Pannenberg.

Kort skissert er dette konklusjonen Pannenberg trekker utifra dialogen med samtidens vitenskaper som humanbiologi, psykologi, kulturanthropologi og sosiologi.

Cand. theol. Svein Rise sin avhandling som han forsvarte for den teologiske doktorgrad ved MF lørdag 24. oktober, er knyttet nettopp til Pannenbergs beskrivelse av det moderne menneskets livsproblem. Doktoravhandlingens tittel er:

«IDENTITET OG RELEVANS

Wolfhart Pannenbergs kristologi i lys av de oldkirkelige grunnkategorier liv og død.»

Svein Rise er født i 1946. Han er cand. theol. fra MF i 1972 med praktisk-teologisk eksamen samme sted i 1973. Han var stasjonsprest i 1974, kallskapellan i Frei menighet (Kristiansund) i tiden 1975 til 1977. Deretter var han ansatt i Indremisjonsselskapet 1977 til 1979, for deretter å gå inn på sine forskerstudier.

Den systematisk-teologiske problemstilling i denne avhandling er knyttet til Pannenbergs beskrivelse av det moderne menneskets livsproblem. På basis av dialogen med samtidens vitenskaper, vitenskaper som humanbiologi, psykologi, kulturanthropologi og sosiologi, trekker Pannenberg den konklusjon at det ikke er mulig i dag å beskrive menneskets livsproblem som skyld overfor Gud. Skyldbevisstheten er ikke i dagens kulturelle situasjon integrert i menneskets livskjensle som f.eks. i middelalderen og på reformasjonstiden. I dag er det ifølge Pannenberg mer sakssvarende å beskrive livsproblemet som ei kjensle av at selve eksistensen trues, eller av at fundamentene rokkes. De konkrete symptomer er mangelen på individuell og kulturell identitet, samt erfaringene av at livet fragmenteres og mister mening. Det interessante her er at Pannenberg finner grunnleggende likheter mellom livsforståelsen i dag og livsforståelsen i antikken og/eller i oldkirken. For heller ikke i antikken var skylden det sentrale, menneskelige problemet. Det sentrale livsproblemet var dødens tilintetgjørende trussel og livets forgjengelighet. På denne bakgrunn er det ikke til å undres over at Pannenberg finner det mest sakssvarende å utforme kristologien i rammen av grunnkategoriene *liv og død*.

TESE 1

Rise framholder derfor – som første tese i avhandlingen – at hvis en skal legge et paradigme, et grunnmønster, til grunn for Pannenbergs kristologi, må en søke dette i oldkirken og ikke i middelalderen eller i reformasjonen. Kirkefedrene utformet nemlig også kristologien i rammen av liv og død og ikke i rammen av etiske kategorier. I avhandlingen har han forsøkt å vise at Pannenberg har fanget opp og videreutviklet det Rise mener er selve grunntan-

ken i kirkefedrenes kristologi, nemlig at Jesu dynamisk-menneskelige historie formidler den treenige Guds liv til mennesket. I oldkirken var oppstandelsen den sentrale frelseshistoriske hendelse for så vidt som Jesus har seiret over livets primære trussel: døden. Å få del i den oppstandne Jesu Kristi liv var derfor ensbetydende med å få del i den guddommelige, dødsovervinnende livskraft og livskraft.

TESE 2

Den andre tese i avhandlingen, den systematisk-teologiske, er knyttet til den tolkning av Pannenberg som er kritisert ovenfor. Rise hevder at hvis en skal makte å gjøre evangeliet relevant i en kulturell situasjon som i sine grunntrekk ligner oldkirkens, må en nettopp også gripe tilbake til oldkirken når en skal utforme kristologien. Her er det viktig å understreke at det ikke dreier seg om å «tilpasse» kristologien til bestemt moderne tankemønstre. Pannbergs anliggende er tvert imot å tilrettelegge kristologien slik at den iboende kraft og dynamikk i det treenige Guds liv blir forståelig som det som frigjør mennesket fra dødens tilintetgjørende trussel. I avhandlingen har Rise forsøkt å vise at treenighetslæren er en nøkkel i denne sammenheng. Pannenberg har gjort det forståelig at det å få del i Guds liv er å få del i det indre kjærlighetsfellesskapet mellom personene i Gud. Det er dette kjærlighetsfellesskapet som ligger til grunn for kraften og dynamikken i Guds handlinger i historien. Å få del i Guds liv, er derfor ensbetydende med å få del i den samme dynamikk som setter Gud i bevegelse overfor mennesket. Frukten av det å få del i kjærlighetsfellesskapet i Gud, er med andre ord at mennesket også blir satt i bevegelse, henimot medmennesket. Det er denne bevegelse som ifølge Pannenberg i siste instans begrunner menneskets identitet. Dermed har Pannenberg vist at menneskets identitet er tri-

nitarisk fundert. Som personene i Gud får sin identitet ved å gjensidig motta og å meddele, slik blir mennesket sant menneske – identisk med seg selv – ved å motta og ved å gi videre til medmennesket. Relevansen av kristologien er altså betinget av at en gjør *treenighetslæren* til en nøkkel ved begrunnelsen menneskets identitet.

Derav tittelen *Identitet og relevans*.

Svein Rise utfordrer

Det er på tide at treenighetslæren kommer til orde igjen i dogmatikken. Treenighetslæren må bli noe mer enn et anhang til de dogmatiske lærestykkene. Avhandlingen har f.eks. vist at det er umulig å komme til rette med en sakssvarende forståelse av forholdet mellom skapelse og frelse uten at treenighetslæren integreres i tilretteleggelsen av forholdet. At frelse er å bli sann *skapning*, er det bare en trinitarisk fundert kristologi som kan begrunne.

I avhandlingen viser Rise at det bare er en trinitarisk fundert kristologi som kan begrunne en sann diakoni i dag.

MF
TRENGER
DIN
STØTTE
GI DIN GAVE
TIL MF DU OGSÅ

AKTUELL BOK FRA MF-BOK

«NATUREN OG MENNESKET»

Av Jan Olav Henriksen

Boken forsøker å tegne noen av de opplevelser og tanker som inngår i et teologisk møte med økokrisen. Den vil gi horisont for et troende menneskes møte med naturen. Kristen tro kan gi forståelse av vårt eget liv, av virkeligheten og oss selv - en forståelse som holder gjennom alt, og som kan gi hjelp og håp også i møte med økokrisen.

BESTILL I DAG

SKRIV: MF-BOK
Gydas vei 4, 0363 Oslo
RING: 02-46 79 00
spør etter Astrid/Inger

MF-BOK

Doktordisputas II

DR. THEOL. HARALD HEGSTAD

Harald Hegstad disputerte for den teologiske doktorgrad ved MF 21. november i år.

Leiv Aalen var en sentral representant for det paradigmeskifte som tok til i norsk teologi fra mellomkrigstiden av, bort fra den erfaringsteologi som blant andre Ole Hallesby representerte, til en teologi som søkte en mer objektiv forankring.

Avhandlingen undersøker Aalens forståelse av troserkjennelsen og dens forhold til andre former for menneskelig erkjennelse. *Aalen avviser alle forsøk på å utlede eller begrunne selverkjennelsen i andre størrelser enn Guds ord i Skriften.* Vissheten om Ordets sannhet vinnes ikke gjennom fornuft eller erfaring, men gis som en gave ved Den Hellige Ånds indre vitnesbyrd.

Aalen vegrer seg dessuten mot å identifisere Guds handling med andre størrelser i den menneskelige erfaringsverden. En konsekvens av dette blir at Aalen utelukker muligheten for direkte gudserfaring, og i stedet identifiserer troserfaringen med erfaringen av troen på Ordets sannhet, hevdet Harald Hegstad ved sin disputas lørdag 21. november ved MF.

Tema for Hegstads avhandling er «TRANSCENDENS OG INKARNASJON, Troserkjennelsens problem i Leiv Aalens teologi».

Harald Hegstad er 33 år og er oppvokst i Trondheim. Han er cand. theol. fra Menighetsfakultetet i 1984, praktisk-teologisk eksamen samme sted i 1985. Deretter ble han ordinert i Oslo Domkirke 1985.

I 1985 fikk Hegstad H.M. Kongens gullmedalje for en avhandling av «Humanitetsbegrepet i kristen etikk».

Hegstad har vært vernepliktig feltprest (1986), Vit.ass. ved MF (1987–1991) og NAVF-stipendiat tilknyttet MF (1991–).

Forøvrig er Hegstad svært aktiv i sin lokale menighet på Holmlia (i Oslo).

Leiv Aalen (1906–1983) var fra 1937 til 1976 knyttet til Det teologiske Menighetsfakultet i Oslo, først som stipendiat, senere som dosent og professor i systematisk teologi. Som prestelærer har hans teologi preget en hel generasjon norske prester og teologer.

Leiv Aalen er en sentral representant for det paradigmeskifte som tok til i norsk teologi fra mellomkrigstiden av, bort fra den erfaringsteologi som bl.a. Ole Hallesby representerte, til en teologi som søkte en mer objektiv forankring. Avhandlingen undersøker Aalens oppgjør med erfaringsteologien og andre former for nyprotestantisk teologi, og viser hvordan han var influert av den samtidige dialektiske teologi, bl.a. representert av Karl Barth og Emil Brunner.

Troserkjennelsens kilde

Avhandlingen undersøker i dette perspektiv Aalens prinsippteologiske tenkning, orientert ut fra spørsmålet om hans forståelse av troserkjennelsen og dens forhold til andre former for menneskelig erkjennelse. Avhandlingen viser hvordan Aalen med utgangspunkt i tanken om Guds transcendens søker å sikre troserkjennelsens selvstendighet og annerledeshet i forhold til annen menneskelig erkjennelse. Som en selvstendig form for erkjennelse har troserkjennelsen sin særegne kilde (åpenbaringen i Ordet), der troserkjennelsen henter både sitt innhold og sin begrunnelse. Aalen avviser derfor alle forsøk på å utlede eller begrunne troserkjennelsen i andre størrelser enn Guds ord i Skriften. Vissheten om Ordets sannhet vinnes ikke gjennom fornuft eller erfaring, men gis som en gave ved Den hellige Ånds indre vitnesbyrd.

Transcendenstanken brytes samtidig av et annet grunnleggende anliggende, nemlig inkarnasjonstanken. Idet Ordet «har blitt kjødt», er det også etablert en for-

bindelse mellom Guds virkelighet og den menneskelige virkelighet, og dermed mellom troserkjennelsen og annen menneskelig erkjennelse. Avhandlingen viser hvordan Aalen nettopp utfolder sin forståelse av troserkjennelsen i spenningen mellom transcendenstanke og inkarnasjonstanke. Ved siden av de rent teologiske motiver påviser avhandlingen hvordan Aalen også er avhengig av bestemte filosofiske og erkjennelsesteoretiske premisser, særlig hentet fra kantiansk filosofi.

Skriften alene

Hos Aalen kommer inkarnasjonstanken fremfor alt til uttrykk ved hans understrekning av bibelordet som det direkte uttrykk for Guds åpenbaring. Aalen vegrer seg imidlertid mot å identifisere Guds handling med andre størrelser i den menneskelige erfaringsverden. En konsekvens av dette blir at Aalen utelukker muligheten for direkte gudserfaring, og i stedet identifiserer troserfaringen med erfaringen av troen på Ordets sannhet. Paradoksalt nok orienterer Aalen likevel sin etiske tenkning ut fra tanken om Åndens ledelse, og avhandlingen drøfter hvordan dette harmonerer med hans prinsippeteologi for øvrig.

At troserkjennelsen har sin eneste kilde og begrunnelse i Skriften, innebærer for Aalen at teologiens grunnleggende oppgave er å forstå som skriftutleggelse. At troserkjennelsen er basert på en størrelse blitt til innenfor rammen av den allmenne menneskelige historie, skaper imidlertid problemer for en teologi som i størst mulig grad søker å sikre troserkjennelsens selvstendighet i forhold til annen erkjennelse. Avhandlingen viser hvordan Aalen søker å løse dette dilemmaet ved å vise til kirken som den rette skriftutleggings subjekt, en skriftutleggelse han mener å finne i de lutherske bekjennessskrifter. Avhandlingen viser hvordan han

begrunner og gjennomfører dette synspunktet, men peker også på hvilke problemer det innebærer.

Harald Hegstad utfordrer

Avhandlingen peker avslutningsvis på den blivende verdi som ligger i Aalens understrekning av troserkjennelsens selvstendighet, men reiser samtidig spørsmål ved om ikke dette synspunkt er gjennomført på en slik måte at han har kommet i skade for å isolere den fra øvrig virkelighetserkjennelse på en uheldig måte. Etter forfatterens mening må et videre arbeid med troserkjennelsens problem i første rekke preges av en sterkere aksentuering av skapelsesteologiske og inkarnasjonsteologiske motiver.

TAKK!

TIL ALLE SOM HAR STØTTET MF

AKTUELL BOK FRA MF-BOK

«UNDERVISNING I KIRKEN GJEN- NOM TIDENE»

Av Aasmund Dale

Her får du presentert kirkenes almene undervisningshistorie vevet sammen med hendelsene i Norge og Norden forøvrig innen kirkelig undervisning. Boken tegner et bilde av undervisningen fra Jesu tid til våre egne dager.

BESTILL I DAG

SKRIV: MF-BOK
Gydas vei 4, 0363 Oslo

RING: 02-46 79 00
spor etter Astrid/Inger

Økonomikommentar:

LYSERE TIDER I SIKTE?!

I forrige utgave av Lys og Liv ble det på denne «økonomisiden» presentert en dyster status. Da hadde vi nettopp mottatt Stortingets proposisjon nr. 1 med regjeringens fremlagte budsjettforslag for 1993 med en foreslått reduksjon i støtten til blant annet MF med drøye 2,7 millioner kroner. Samtidig måtte vi registrere en lite hyggelig status på de samlede gaveinntektene. I begynnelsen av oktober lå vi nesten 1 million kroner under i forhold til det budsjetterte.

Statsstøtten 1993

I skrivende stund (20. november) begynner situasjonen å lysne hva økonomi angår. Det har de siste dagene kommet tydelig signal fra Stortingets kirke- og undervisningskomite. Komiteens leder Theo Koritzinsky bekrefter at han vil gå inn for å heve tilskuddet for 1993 til det nivå som tidligere var blitt vedtatt. Han får også klar støtte i komiteen fra medlemmer både fra regjeringspartiet og de ikke-sosialistiske partiene. Så etter noen nervepirrende uker, ser det nå ut til at driftsstøtten til MF fra det offentlige ikke blir redusert, noe som vil ha særdeles stor betydning for vår virksomhet.

De frivillige gavene

Takk, takk, takk! En dyster tendens fra oktober er nå helt tydelig iferd med å snu seg. Frem til begynnelsen av oktober hadde vi mottatt støtte fra 60% av våre aller mest solide givere. Erfaringen fra tidligere år viser at flere av disse venter til desember måned med å sende sin støtte til MF – men da gir de til gjengjeld et desto mer solid håndslag.

Alle dere som hittil i år har støttet MF, skal virkelig ha en hjertelig takk. Statistikkene våre og gjennomgangen av de enkelte gavekvitteringene (NB! direktøren og/eller informasjonssjefen gjennomgår *alltid alle* gavekvitteringer personlig) viser at de fleste som har gitt gaver til MF hittil i år, stort sett har gitt mer enn tidligere år.

Nå ser det også ut til at mange av de som har ventet litt, er i ferd med å komme med en solid støtte. Derfor er vi betydelig mer optimister nå enn det vi var i forrige utgave av Lys og Liv. Imidlertid, fremdeles behøves mer enn 2 millioner kroner nå på tampen av året, derfor er vi helt avhengige av at svært mange blir med og hjelper oss nå.

Benytter du post 32 i selvangivelsen?

Vi vil også i denne utgaven av Lys og Liv minne alle våre givere om den fordelaktige muligheten som faktisk finnes for deg som vil støtte MF.

Alle gaver* du gir til Menighetsfakultetet kan du trekke fra på selvangivelsen (i følge skattelovens paragraf 44). Dette betyr at hver eneste krone du gir til MF, kan du føre opp som fradrag på din selvangivelse under post 32, «andre fradrag» (dersom din kommune fra 1995 tar i bruk de nye formularene, vil denne posten ha et annet nummer/betegnelse, men fradragsmuligheten har du selvsagt fremdeles).

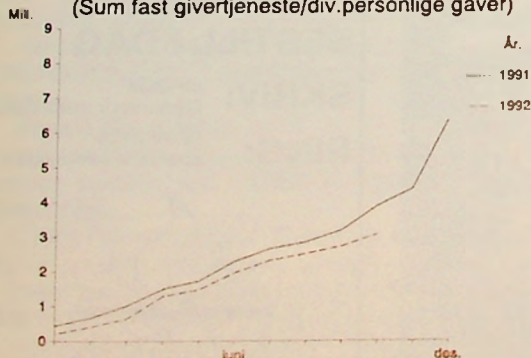
Ved årets slutt vil du fra MF motta en samlet kvittering for alle dine gaver i løpet av året. Denne kvitteringen kan du så benytte som bilag til din selvangivelse. Med andre ord: En mulighet det bokstavelig talt lønner seg å benytte!

Trond B. Solvang

* Øvre begrensning for gaver med skattefritak er satt til maksimum kr. 10.000,-, eller 10% av den samlede skattepliktige inntekt.

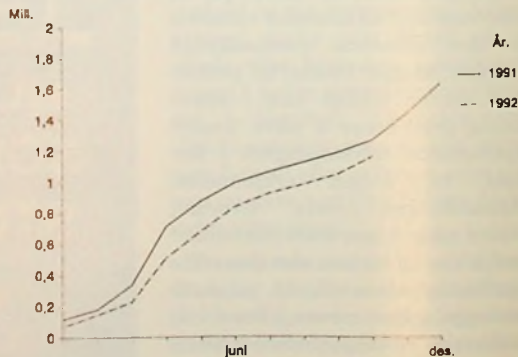
GIVERTJENESTEN

(Sum fast givertjeneste/div. personlige gaver)

Mnd. vs. akkumulerte gaveinntekter

OFFER/KOLLEKT

Mnd. vs. akkumulerte gaveinntekter

HAN SOM KOM, VAR GUDS SØNN

Andakt ved: Professor Oskar Skarsaune

Ordet ble født og slo opp sitt telt i blant oss. Ja, slik står det å lese i Joh 1, 14. Et merkelig ord. Oversetterne av Bibelen har ment at dette ble for vanskelig. «Ordet ble menneske og bodde i blant oss» heter det nå. Oversetterne har ment at dette med teltet ville moderne lesere ikke skjønne.

Men lesere som er kjent i Bibelen vil straks forbinde noe bestemt med uttrykket «slo opp sitt telt i blant oss». De vil huske at Gud har bodd i telt en gang før.

Det var den gangen Guds folk bodde i telt, de også, i de førte år i ørkenen. Midt i blant de andre teltene reiste Gud sitt telt, «møtstedets telt», «vitnesbyrdets telt» eller «tabernaklet», som det het i eldre bibelspråk.

Ja, Gud fortsatte å bo i telt lenge etter at israelittene hadde bygget seg prektige hus i det lovede landet. David syntes dette var for galt. «Se, her bor jeg i et hus av sedertre, mens Guds praksis står i et telt!» (2 Sam 7,2). Men Gud svarte: Jeg liker godt å bo i telt! Helt fra Israels barn vandret ut fra Egypt og til denne dag har jeg vandret omkring med et telt som bolig» (2 Sam 7,6). Og jeg har ikke klaget, sa Gud, jeg har ikke forlangt noen fast bolig.

Det kan nesten virke som Gud ikke er udelt begeistret ved tanken på å bo i et slikt tempel som Salomo bygget til ham senere. Når en konge trekker seg tilbake til sitt prektige palass, trekker han seg samtidig vekk fra folket sitt, det blir avstand mellom ham og dem. Det kan virke som om Gud er redd at templet kan ha en lignende

virkning, ja, bent ut sagt, at han vil føle seg litt innemurt og inne-stengt der.

Men den kongen som følger folket sitt på vandringen, og som bor i et telt midt i leiren, han er en nær konge. Slik også med Gud. Og senere kunne Israels barn aldri glemme at Gud hadde fulgt dem og bodd i telt iblant dem. De fastholdt dette minnet blant annet på den måten at de også kalte templet «Guds telt».

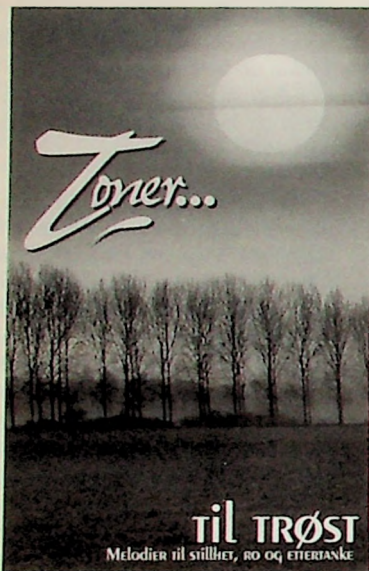
«Revene har hi, og himmelens fugler har reder, men Menneskesønnen har ikke noe han kan hvile

sitt hode på» (Matt 8,20) En mann på vandring var han, omgitt av disipler som også ble kalt til å vandre – med ham. Ikke noe hus han kunne kalle sitt, han bare lånte ett, i Kapernaum. -Ordet ble kjød og slo opp sitt telt iblant oss-. Det er på en måte så riktig, det at han ble født i et lånt rom. Og det tok ikke lang tid, så ble han og hans foreldre flyktninger. Kanskje bodde de helt bokstavelig i telt da – i den samme ørken der Israels barn og Israels Gud hadde bodd i telt 1200 år tidligere.

Og derfor skulle det kanskje – likevel – ikke vært så vanskelig for Guds folk å kjenne ham igjen, nettopp slik han kom. Han som kom, var Guds sønn. Sønn av den hellige Gud som bodde i telt midt iblant folket sitt, Sønn av den Gud som ville være helt nær folket sitt og dele deres skjebne, dele deres kår. «Og ordet ble kjød og slo opp sitt telt iblant oss».

TONER TIL TRØST

**CD: 150,-
MC: 100,-
+ PORTO**

Melodier til stillhet, ro og ettertanke

1. Så ta da mine hender Weise/Silcher
2. Gled deg Weise/Schop
3. Herre Gud, du er og bliver J.S. Bach
(Jesu, joy of man's desiring)
4. Velt alle dine veie H.L. Hassler
5. Air J.S. Bach
6. Store Gud, vi lover deg Sagan
7. Ave Maria F. Schubert
8. Min sjel, lov Herren J.G. Ebeling
9. Nu viler mark og enge B. Gesius
10. Postludium trad./D. Falk

Denne innspillingen av kjente salmemelodier og koraler er ment som en hjelp til stillhet, ro, trøst og ettertanke i en hverdag som for mange er preget av stress, jag og sterke lyd- og billedinntrykk. Melodiene som finnes her har vært en hjelp for mennesker gjennom flere generasjoner og det er vårt håp at denne innspillingen med stemningsfulle instrumentversjoner av disse musikalske skattene kan være til glede og nytte for mennesker av i dag.

RING OG BESTILL: 09-91.30.20
ELLER SEND SLIPPEN:

Ja, jeg vil bestille «TONER TIL TRØST»

..... CD navn: _____

..... MC adr.: _____

postnr. _____ sted: _____

sendes: MASTER MUSIC, Postboks F, 1450 NESODDTANGEN

AKTUELT HEFTE FRA MF-BOK

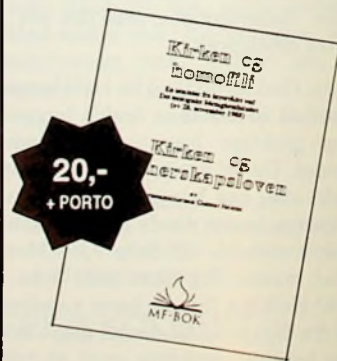
«KIRKEN OG HOMOFILI»

av Lærerrådet ved MF

«KIRKEN OG PARTNERSKAPS- LOVEN»

Av Gunnar Heieus

Uttalelse «Kirken og homofili» av 28. november 1988, utgitt av MF's lærerråd har vært svært etterspurt og blitt viet stor oppmerksomhet på grunn av sin tydelighet og grundige sjesørggeriske profil. Avsnittet om partnerskapsloven gir verdifulle bidrag til den aktuelle debatt om det nye lovforslaget.

BESTILL I DAG

SKRIV: MF-BOK
Gydas vel 4, 0363 Oslo

RING: 02-46 79 00
spør etter Actrid/Inger

LIVSEROBRING

Det er krevende å holde livet sammen. Ofte møter jeg kristen ungdom som innleder samtaler på denne måten:

«Livet mitt har så mange deler. Det er en fasadeside hvor jeg er det jeg liker å være og det jeg vet at andre liker. Der er jeg sterk og offensiv. Og trossterk. Så er det en hverdagsside hvor det er litt av hvert. Mye som er greit og noe som er vanskelig. Det er privat. Men så er det en kjeller, og der er det mye hverken jeg eller andre liker. Kjelleren er en forbudt del av meg som jeg helst ville lukke igjen for, men det presser seg fram.

Vekst er ett av vår tids moteord. Ofte assosieres det med positive ord som å utforske ens krefter, videreutvikle sin kreativitet, erobre nye høyder i menneskelivet. Det er fristende og farlig å isolere vekst til toppetasjene i menneskelivet. Virkelig vekst søker ikke bare å erobre høydene, den tenner lys i kjelleretasjene. Samtalen ved innledningen er en ganske typisk livsopplevelse for mange mennesker, og sammenligningen med et byggverk er ganske

god. En del etasjer er erobret, men mange flere står for tur, både i høyden og dybden.

Vi kan forsøke å isolere de forskjellige delene av livet fra hverandre, slik at vi får en frimodig trosdel ett sted, og gjemmer den vonde tvilen ned i kjelleren. Glad livsutfoldelse er greit å plassere, mens seksualitet og aggresjon forsøkes å lukkes inne. Skam og skyldfølelser er ofte like truende og må plasseres deretter. Mange flotte hus er alvorlig angrepet av svikt i fundamentene, råte og mugg i sine kjellere. Pent pakket inn og ned. Men rust tærer.

I sjelesorg tar vi med Gud på denne vandringen inn i hemmelige rom og åpner opp både for selverkjennelse og Guds nærhet til våre liv. Hele oss hører Gud til. Både de flotteste toppetasjene og de forvilte kjellerrommene. Vi lurar oss selv om vi sier at kun de polerte rommene, eller de spesielt religiøse områdene er steder hvor Gud hører til. Sjelesorg er for mange en hjelp til å binde livets mange deler sammen. her kan vi kjenne på og sette ord på bortgjemte følelser og

«Bruddstykker fra sjelesorgen».

Studentprest Paul Erik Wirgenes vil her ta deg med et lite stykke inn i sjelesorgens verden.

tanker. Her kan skyld og skam møtes av Gud som avslører og tilgir. I møte med Gud møter vi oss selv og finner hjelp til å holde livet sammen.

Virkelig vekst erobrer både høyder og dybder i menneskelivet, og holder livet sammen i en helhet som hører Gud til.

PRAKSIS MED VAFLER

Teologistudent Geir Braadlie har i sommer hatt praksis ved Sjømannskirken i London. Til kirkens blad «Månedssbladet» sier Geir følgende på slutten av sin tjeneste: Dette er mitt aller første sommervikariat ved en sjømannskirke, men det er garantert ikke det siste. Jeg har i de snart to månedene jeg har vært her trivdes ualmennlig godt. Jeg har fått prøve meg på alle typer arbeid, fra å grave i hagen og steke vafler, til skips- og sykebesøk samt gudstjenester. Jeg har møtt mange mennesker, bare hyggelige, har jobbet

sammen med koselige, hyggelige og morsomme kollegaer på en flott kirke i en spennende by. For meg har sommertjeneste ved en sjø-

(Foto: Dennis Larsen)

mannskirke vært til stor nytte og inspirasjon.

Ved varig adresseendring vennligst returner bladet med påført ny adresse.

MF-BOK PRESENTERER:

- mer enn bare fagbøker..

NATUREN OG MENNESKET

av Jan-Olav Henriksen

Boken forsøker å tegne noen av de opplevelser og tanker som inngår i et teologisk møte med økokrisen. Den vil gi horisont for et troende menneskes møte med naturen.

Kristen tro kan gi forståelse av vårt eget liv, av virkeligheten og oss selv - en forståelse som holder gjennom alt, og som kan gi håp og håp også i møte med økokrisen.

Kr. 125,-

VEIVISER TIL VERDIER

Brynjar Haraldsø (ansv.), Hans Kvalbein, Axel Smith

En bok om Bibelen som bruksbok i faget kristendomsundervisning i grunnskolen. Samtidig er denne boken selv en bruksbok for alle som arbeider med formidling av bibelstoff og kristendomsundervisning i ulike sammenhenger. (Utgis i samarbeide med Verbum).

Kr. 248,-

UNDERVISNING I KIRKEN GJENNOM TIDENE

Aasmund Dale

Her får du presentert kirkens almene undervisningshistorie vevet sammen med hendelsene i Norge og Norden forøvrig innen kirkelig undervisning. Boken tegner et bilde av undervisningen fra Jesu tid til våre egne dager.

Kr. 160,-

BIBELFAGLIG METODE

Hvordan arbeide med nytestamentlige tekster

av Martin Synnes

En eksegetisk førstehjelp for deg som vil aktualisere og utdype de nytestamentlige tekstene og de bibelfaglige spørsmålene.

Målsettingen med denne boken er å gjøre leseren fortrolig med viktige grunnbøker og hjelpemidler i arbeidet med Det nye testamente.

Kr. 80,-

KIRKEN OG HOMOFILI

av Lærerrådet ved MF

KIRKEN OG PARTNERSKAPSLOVEN

av Gunnar Heiene

Uttalelse «kirken og homofili» av 28. november 1988, utgitt av MF's lærerråd har vært svært etterspurt og blitt viet stor oppmerksomhet på grunn av sin tydelighet og grundige sjelsesøgeriske profil.

Avsnittet om partnerskapsloven gir verdifulle bidrag til den aktuelle debatt om det nye lovforslaget.

Kr. 20,-

DØDEN MÅ VIKE FOR GUDSRIKETS KREFTER!

Den kjente grafiker Stein Davidsen har gjennom bruk av farver og form laget en flott veggplakat av Svein Ellingsens fantastiske påskesalme «Døden må vike for gudsríkets krefter». (44 x 30 cm)

Plakaten er produsert på et nydelig, spesialprodusert papir, som sammen med en spesiell trykkprosess skaper en flott plakat. **Kr. 50,-**

Jeg bestiller:

- eks. av «Naturen og mennesket»
- eks. av «Veiviser til verdier»
- eks. av «Undervisning i kirken...»
- eks. av «Bibelfaglig metode»
- eks. av «Kirken og homofili»
- eks. av plakaten «Døden må vike...»

Sendes til:

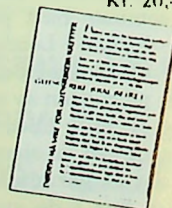
Navn:

Adr:

Postnr.

Send inn din bestilling i dag til: MF-BOK, Gydas vei 4, 0363 Oslo
eller ring: 02-46 79 00 og spør etter Astrid eller Inger

klipp

MF-BOK

I tillegg til prisene beregnes porto.